

HERMAN
DE CONINCK
PRIJS
2015

Juryrapport Herman de Coninckprijs 2015

De jury van de Herman de Coninckprijs 2015, bestaande uit Yra van Dijk, Cathérine de Kock, Stijn Meuris, Hilde Verbreuken en mijzelf (Bas Kwakman, voorzitter), heeft vijf bundels genomineerd.

Met *Thuis* biedt **Geert Buelens** ons een unieke handleiding om ons zelf, ankerloos in onze Umwelt, beter te bezien. Buelens dwingt ons om vanuit het eigen huis de wereld opnieuw te benaderen, vanuit een nieuw perspectief en met een verscherpte helderheid. Niet per definitie warm, maar altijd betrokken, precies, en soms zelfs, met name als de thematiek van het huis wordt uitgewerkt, mild en meewarig: 'Ondanks alle staten van onze ontbinding weten we nog steeds wat een honk inhoudt'.

De afwezigheid van ironie maakt de scherpe, ontluisterende ontleding van mens en actualiteit tot een haast hoopvolle exercitie. De gedichten bevatten, ondanks de scherpe kritiek op onszelf, de wanhoop en de ergernis die er soms in zijn verwoord, ondanks de details die zo haarfijn onze uitzichtloosheid staven, de hoop om de boel te kunnen veranderen. Of, zoals Buelens het ergens schrijft: 'We zetten door, omdat we iets anders nooit hebben geleerd'.

Met *Liederen van een kapseizend paard* heeft **Els Moors** een zinderende, broeierige en schurende bundel geschreven. Hoe vervreemdend de vaak uiterst beeldende, beklemmende en soms ongemakkelijke metaforen ook werken, hoeveel onrust we ook voelen na deze niets verhullende blik in de krochten van een enkele geest, door de opbouw, de compositie, het taalplezier en de heldere keuzes voelt deze poëzie, ondanks alle dwaasheid en ongerijmdheid, eerlijk, logisch en authentiek aan. 'Een afgrond nodigt uit om te springen', schrijft Moors ergens, en daar waar wij doorgaans inhouden springt Moors. Uit nieuwsgierigheid, uit levenslust, uit dwarsheid, uit liefde. Met haar sprong hoopt Moors dat ze haar verstand kan loslaten, dat ze het ongerijmde kan omarmen. Vliegen, ondanks de zekerheid te vallen. Met elke vleugelslag komt ze verder los van het

krakkemikkige feest, van de poëzie zoals zij en wij die kennen, op zoek naar een meer persoonlijke taal vol gekanaliseerde gekte en uitgebalanceerde verwarring. Een taal die uiteindelijk de lichamelijke en de complexiteit van het meest nabije weet te verwoorden.

Opzichtige stilte van **Leonard Nolens** is een aangrijpend monument voor de oudere, afhankelijke mens. In deze bundel spreekt een dichter, die met blijvende verwondering en nauwkeurige scherpte aan het leven hangt. Met veel liefde, met kwetsbare, soms verbaasde en tegenstrijdige woorden, onderzoekt de dichter de grenservaring tussen de melancholische, onontkoombare en gelaten overgave van het lichaam en de scherpe, niets veronachtzamende wijze waarop de geest de situatie blijft fileren. Hiermee biedt hij eenieder die, zelf of in de omgeving, kampt met ziekte of het naderende einde een universele spiegel. Of, zoals Nolens het zelf omschrijft, 'het geheim van de zelfhaat is hier ons geschikt instrument om elkaar al meteen te herkennen'. Dit is duidelijk een boek dat geschreven moest worden.

In een unieke, fragmentarische en zeer dappere stijl, ergens tussen poëzie en proza in, neemt **Maud Vanhauwaert** haar lezer mee op een uitbundige reis langs ultrakorte verhalen, absurde, aforistische wendingen en surreële poëzie. Vanhauwaert weet ons haar hele bundel lang te hypnotiseren. Geraffineerd en trefzeker trekt ze ons haar wereld vol schoonheid, verwarring en bijna cartooneske slapstick in. Een wereld waarin zij de baas is, waarin ze moeiteloos switcht tussen alle mogelijke registers van taal, stijl en toon. Vanhauwaert speelt met clichés, met onze vooroordelen en standaardassociaties, ze weet soms zelfs de meest bedreven poëzielezer te misleiden en te bespotten. De taal van Vanhauwaert, de verhalen die ze wil vertellen, de beelden die ze wil oproepen, het verdraagt geen censuur, vooral niet die van haarzelf. Maar ondanks de carrousel van indrukken, beelden, kleuren en geluiden vliegen de woorden nergens uit de bocht. Voor deze reis dienen we actief al onze eigen zintuigen net zo wijd open zetten als Vanhauwaert. Wat doen we anders, zoals ze zelf zegt, 'met hen die niets te vertellen hebben maar toch op het feestje zijn'. Dit is een feestje dat we niet willen missen.

Met kraakheldere woorden en beeld en trekt **Peter Verhelst** ons in *Wij Totale Vlam* een grote, soms ongrijpbare ruimte in. De grote thematiek van vergankelijkheid, van ruimte, tijd, geluk en liefde wordt hier met veel lef en superieure taal trefzeker op de kop getikt. Verhelst ontstijgt met *Wij Totale Vlam* alle heersende stromingen, smaken, stijlen en modes en creëert daarmee een taaluniversum dat zowel persoonlijk als alomvattend is. In

Wij Totale Vlam worden, als in filmisch 3D, al onze zintuigen aangesproken; we voelen ons Felix Baumgartner die, in ijle zwevend, op de aarde kilometers diep onder hem een vrouw weet. We glijden in een kajak over een spiegelgladde, kille stilte om deel uit te maken van de zon. Grote thema's, waar menig dichter uit angst voor het gewicht behendig omheen zeilt, worden door Peter Verhelst, rechtstreeks, haast cinematografisch precies en kwetsbaar dicht benaderd.

Dames en heren, voordat wij bekend gaan maken wie van de zojuist genoemde dichters de Herman De Coninckprijs 2015 in de wacht sleept vraag ik graag even kort uw aandacht voor een bijzondere prijs. Het aantal debuten dit jaar was mager, maar de jury zag daar dit jaar geen reden in om de debuutprijs niet uit te reiken. Een van de debuten steeg namelijk duidelijk boven de anderen uit. Een sterke, authentieke bundel met een volstrekt eigen idioom. Pittige vragen als de vermaarde '*Wie zijn we en Waar komen we vandaan*' worden met lef, originaliteit en een scherpe onafhankelijke geest benaderd. Dit is een bundel die een volwassenheid toont die menig dichter die het debuten al lang achter de rug heeft zou sieren. De debuutprijs 2015 gaat naar de bundel *Deze zachte witte kamer* van **Runa Svetlikova**.

Dan vraag ik nu graag uw aandacht voor de bekendmaking van de winnaar van de Herman de Coninckprijs 2015.

De Herman de Coninckprijs 2015 gaat naar Peter Verhelst, met Wij Totale Vlam.

Ik dank u voor uw aandacht.